

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

Vak: TV/Dactylografie /Toegepaste informatica/
Specifiek gedeelte

Studierichting: Handel

Studiegebied: Handel

Onderwijsvorm: TSO

Graad: derde graad

Leerjaar: eerste en tweede leerjaar

Leerplannummer: OO-2018-014

Dit leerplan met inspectienummer 2018/1478/6//V20 werd voorlopig goedgekeurd op 27 april 2018 door de inspectie en gaat progressief in vanaf 1 september 2018.

In dit leerplan werden de leerplandoelstellingen uit het bestaande leerplan van OVSG gebruikt. De resterende rubrieken van het nieuwe leerplan openbaar onderwijs werden beperkt aangevuld.

Inhoud

1. Doelgroep	3
2. Visie	4
2.1. Visie op de studierichting	4
2.2. Visie op het vak	4
2.3. Algemene competenties	5
2.3.1. Sleutelcompetenties	5
3. Vakdoelstellingen en leerinhouden	6
3.1. Taalontwikkelen vakonderwijs	6
3.2. ICT-competenties: op een probleemoplossende manier met toepassingsprogramma's werken	8
3.3. ICT-competenties: op een veilige, ergonomische, verantwoorde en doelmatige manier ICT gebruiken	9
3.4. ICT-competenties: zelfstandig oefenen en leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving	11
3.5. ICT-competenties: eigen ideeën creatief vorm geven	12
3.6. ICT-competenties: doelgericht informatie opzoeken, verwerken en bewaren	17
3.7. ICT-competenties: aan de hand van criteria hard- en software beoordelen afhankelijk van het te bereiken doel	19
4. Minimale materiële vereisten	20

1. Doelgroep

Dit leerplan is opgesteld voor de leerlingen van de derde graad ts handel voor het vak TV Dactylografie/ Toegepaste informatica dat deel uitmaakt van het specifiek gedeelte.

Het leerplan is voor de graad uitgeschreven. Voor de concrete invulling van het eerste en het tweede leerjaar van de graad ligt de bevoegdheid bij de school. De vakgroepen moeten overleggen en bepalen wat tot de invulling van het eerste of het tweede leerjaar behoort.

De toelatingsvoorwaarden zijn terug te vinden in de omzendbrief SO 64.

2. Visie

2.1. Visie op de studierichting

De studierichting Handel beoogt een dubbel doel: enerzijds is deze studierichting een voorbereiding op een professionele bachelor binnen het hoger (economisch) onderwijs. Anderzijds bereidt deze studierichting de leerlingen voor op een professionele loopbaan in de commerciële en logistieke sector. Het vak toegepaste economie komt, zoals de andere handelsvakken in deze studierichting, tegemoet

Leerlingen verwerven in deze opleiding competenties uit verschillende domeinen van handel en ondernemen, ICT-competenties en ze verhogen hun functionele taalvaardigheid in het Nederlands en de moderne vreemde talen. Daarnaast vormen de sleutelcompetenties die belangrijk zijn om succes te beleven in het hoger onderwijs en op de arbeidsmarkt een rode draad doorheen de opleiding en deze worden in diverse contexten ingeoefend.

2.2. Visie op het vak

Voor de ontwikkeling van dit leerplan werd gebruik gemaakt van volgende referentiekaders:

- Instapcompetenties hoger onderwijs VLOR-advies (RHO-RHO-ADV-010) van 12 juni 2012
- Profiel administratief medewerker – competent M 160201
- Profiel medewerker secretariaat – competent M 160701

Het vak Dactylografie/Toegepaste informatica beoogt het verwerven van digitale geletterdheid. Een leerling moet voldoende ICT-competenties hebben om:

- informatie te kunnen zoeken, verwerken en delen (Informatiegeletterdheid);
- inzicht te hebben in de werking van de media en zelf actief media te gebruiken en te kunnen produceren (Mediageletterdheid);
- veilig, verantwoord en doelmatig (effectief en efficiënt) gebruik te maken van technologie (ICT-geletterdheid).

Uit het MICTIVO-rapport (Monitoring ICT in het Vlaamse onderwijs – maart 2010) blijkt dat leerlingen dagelijks ICT gebruiken in hun vrije tijd. Dit betekent echter niet dat ze ICT doelgericht kunnen inzetten.

Gebruik contextrijke opdrachten om ICT te integreren. ICT is het middel om leerinhouden uit andere vakken te integreren in zelfstandige opdrachten, waarbij leerlingen tegelijkertijd werken aan hun ICT-competenties. Het is de bedoeling dat de inhouden van de opdrachten om de leerlingen de ICT-competenties bij te brengen vanuit algemene of technische vakken worden aangereikt. De vakleerkracht toegepaste informatica zoekt dus naar mogelijkheden voor vakoverschrijdende samenwerking met andere vakcollega's.

Buiten het bijbrengen van functionele vaardigheden, is het de opdracht van het vak om ICT in een bredere context te plaatsen en sommige ontwikkelingen kritisch te bevragen. Kritisch kunnen omgaan met de veelheid aan informatie op het internet is hierbij zeer belangrijk.

Samenhang met de voorafgaande en/of volgende graad

De meeste leerlingen in de derde graad Handel zullen instromen vanuit de studierichting Handel of Handel-talen. In de 2e graad Handel / Handel-talen hebben ze kennis gemaakt met een aantal ICT-competenties. Voor deze leerlingen sluit dit leerplan naadloos aan bij de leerstof van de 2e graad. De leerlingen die instromen vanuit een ander studiegebied of een andere studierichting, beschikken waarschijnlijk niet over alle nodige startcompetenties. De heterogene samenstelling van de leerlingengroep vraagt van de leerkracht een gedifferentieerde aanpak om elke leerling voldoende uit te dagen.

2.3. Algemene competenties

2.3.1. Sleutelcompetenties

Klaviervaardigheid is belangrijk voor de leerlingen in deze studierichting. In de derde graad kan de klasgroep heterogeen zijn door neveninstromers. De klavierstudie komt in het eerste leerjaar van de tweede graad aan bod. Voor leerlingen, die onvoldoende klaviervaardig zijn, voorziet de school een aangepast traject voor remediëring en bijwerking.

Voor de derde graad zijn de algemene doelstellingen het realiseren van de volgende ICT-competenties.

De leerlingen kunnen :

- op een probleemoplossende manier met toepassingsprogramma's werken;
- op veilige, ergonomische, verantwoorde en doelmatige manier ICT gebruiken;
- zelfstandig oefenen en leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving;
- eigen ideeën creatief vorm geven met gebruik van multimedia;
- doelgericht informatie opzoeken, verwerken en bewaren;
- aan de hand van criteria hard- en software beoordelen afhankelijk van het te bereiken doel.

Deze competenties worden geconcretiseerd in leerplandoelstellingen.

Daarnaast zijn er nog volgende sleutelcompetenties na te streven:

- zelfstandigheid: de leerlingen kunnen zelfstandig problemen oplossen, de leerkracht treedt op als coach;
- doorzettingsvermogen: de leerlingen houden vol tot ze een oplossing gevonden hebben;
- probleemoplossend handelen: de leerlingen zoeken naar het vinden van oplossingen

Deze sleutelcompetenties zijn geen doel op zich, maar komen geïntegreerd aan bod samen met één of meerdere vakdoelstellingen. Met andere woorden, in tegenstelling tot de vakdoelstellingen, geldt voor de bovenstaande sleutelcompetenties een inspanningsverplichting.

3. Vakdoelstellingen en leerinhouden

Leeswijzer

Het leerplan wordt schematisch voorgesteld in 4 kolommen. Deze zijn van links naar rechts te lezen.

Kolom 1: Numerieke volgorde (Nr.)

De doelstellingen zijn numeriek geordend van begin tot einde leerplan. Deze nummering heeft geen implicaties voor de chronologie in de realisatie van de doelstellingen. Er wordt geen volgorde vooropgesteld, het betreft een graadlerplan waarbij de vakgroep dient uit te maken welke doelstellingen tot de invulling van het eerste of het tweede leerjaar behoren.

Kolom 2: Leerplandoelstellingen

Deze geven de eigen doelstellingen weer voor het vak. Een leerplandoelstelling kan ook een vakoverschrijdende eindterm zijn of inhouden.

Kolom 3: Leerinhouden

Dit is leerstof die bedoeld is om de bijhorende leerplandoelstellingen te realiseren.

Kolom 4: Code

Codering van de leerplandoelstellingen:

U	Uitbreidingsdoelstelling
EDV	Eigen doelstelling voor het vak
LER	'Leren leren' met decretaal nummer
STM	Stam VOET met decretaal nummer

3.1. Taalontwikkelen vakonderwijs

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	DECR. NR. CODE
De leerlingen			
1.	De nieuwe vakbegrippen kunnen gebruiken, mondeling en/of schriftelijk kunnen omschrijven.		
2.	Bij het begrijpend lezen van vakgerichte teksten gebruik kunnen maken van de titels, tussenkopjes, indeling in paragrafen, afbeeldingen, lay-out.		
3.	Vakgerichte teksten begrijpend kunnen lezen en er gericht informatie kunnen uithalen.	O.a.: cursus – opgaven – artikels – handleidingen – instructies - internet	

4.	Vakgerichte tekstjes kunnen schrijven.	Vakgerichte tekstjes: <ul style="list-style-type: none"> • verwerken van gegevens of leerstof • gegeven informatie onder begeleiding samenvatten • antwoorden op toetsvragen • onderschriften bij afbeeldingen • een aangereikt schema aanvullen 	
5.	Logische verbanden van het vak kunnen herkennen en verwoorden, mondeling en/of schriftelijk.		

SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

- **Nieuwe vakbegrippen**

Laat leerlingen een nieuw vakbegrip met eigen woorden omschrijven, mondeling of schriftelijk.

Door vraagstelling het begrip zo duidelijk mogelijk laten omschrijven. Laat leerlingen vakbegrippen aan elkaar uitleggen. Indien schriftelijk: gebruik leren maken van een schrijfkader.

Leg een lijst aan met vakbegrippen.

- Gebruik van titels, tussenkopjes,

Maak gebruik van handleidingen, vaktijdschriften...

- Vakgerichte teksten begrijpend lezen en gericht informatie eruit halen

In het vak Nederlands leren de leerlingen de tekstsoort en het tekstdoel herkennen, hun leesstrategie hieraan aanpassen. Belangrijk is dat hier dezelfde aanpak voor lezen gebruikt wordt. Opgepast! Luidop lezen is geen indicatie voor tekstbegrip.

Laat de leerlingen in stilte lezen met een opdracht (vraagjes, taak).

- Vakgerichte tekstjes schrijven

Leer aandacht besteden aan spelling en zinsbouw (eventueel aan de hand van instructiekaartjes en schrijfkaders). Maak samen met de andere leerkrachten afspraken over de evaluatie.

- Logische verbanden

Voor logische verbanden kan ook gebruikt gemaakt worden van de voorbeeldenlijst en de schrijfkaders uit de bundel 'Taalbeleid'.

Leerlingen hebben veel moeite met de woordschat die deze logische verbanden aangeeft. Geef hen hulp om dit te begrijpen.

3.2. ICT-competenties: op een probleemoplossende manier met toepassingsprogramma's werken

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHouden	DECR. NR. CODE
De leerlingen			
6.	kennen probleemoplossende strategieën en kunnen deze toepassen;	Verschillende stappen : <ul style="list-style-type: none"> • Analyse van het probleem • Formuleren van een ICT-oplossing • Uitvoeren met de computer en testen • Controleren en bijsturen 	EDV LER 6
7.	kunnen (onder begeleiding) een toepassingsprogramma zelfstandig exploreren en functioneel gebruiken.	Opbouw en structuur van een toepassingsprogramma. Betekenis en opbouw van menukeuze, knopinfo, lint, statusbalk, ... Gebruik van de ingebouwde helpfunctie.	EDV
SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN			
<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen kunnen ook bij complexere problemen (bv. GIP-bundel, stagerapporten, integreren van gegevens uit verschillende toepassingen, leerlingenbedrijf, ...) deze strategieën inzetten. Voorbeelden van probleemoplossende strategieën zijn de OVUR-strategie (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren), de kwaliteitscirkel PDCA-cyclus (Plan, Do, Check, Act). Gebruik voor ICT-opdrachten leerinhouden uit andere vakken (zowel AV-, als TV-vakken). Bv. Tabellen en grafieken aanmaken voor toegepaste economie, schrijfoefeningen/zelfstandig werk voor Nederlands. • Laat de leerlingen verschillende toepassingsprogramma's door elkaar gebruiken, hierdoor ontstaan er automatismen en inzicht in de opbouw van programma's. Door bv. per trimester slechts één toepassingsprogramma te behandelen bestaat het risico dat vele functies worden vergeten door het niet regelmatig oefenen. 			

3.3. ICT-competenties: op een veilige, ergonomische, verantwoorde en doelmatige manier ICT gebruiken

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHouden	DECR. NR. CODE
De leerlingen			
8.	kunnen veilig communiceren en bewust zijn van de risico's bij het gebruik van ICT;	Gebruik en functie van sociale netwerken in een bedrijfscontext	EDV STM 1
9.	kunnen gegevens organiseren en structureren;	Bestandsnaam Mappenstructuur Beheer van bestanden: kopiëren, verplaatsen, verwijderen Belangrijkste soorten bestandsformaten Online opslaan van bestanden: archiveren, synchroniseren Organisatie van het bureaublad Comprimeren van bestanden	EDV
10.	kunnen zelfstandig werken met een computernetwerk.	Gegevens delen via een netwerk. Online samenwerken. Web 2.0 toepassingen.	EDV

SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Sociale netwerken

Welke rol spelen sociale netwerken in een bedrijfscontext en als werknemer?

Wijs leerlingen op :

- de risico's bij het gebruik van e-mail, bij het downloaden, chatten
- de gevolgen van spam en virussen
- het belang van netiquette, E-privacy, ergonomische houding.

Gegevens organiseren en structureren

Dit is basisleerstof van de 2de graad, in de 3de graad is het de bedoeling dat de leerlingen deze principes blijven toepassen.

Hardware, software en gegevens en programma's kunnen lokaal via het eigen netwerk bereikbaar zijn of via internet bv. cloudcomputing, iCloud, Dropbox, Skydrive, elektronische leeromgeving, Smartschool, Google Docs, ...

Grote bestanden zoals presentaties, foto's of beeldmateriaal comprimeren.

Computernetwerk

Leerlingen kunnen via een wiki binnen een elektronische leeromgeving of op het internet samenwerken bv. Wiki in Smartschool, wikispaces.com, Google Docs, ... / bv. weblogs, podcasts, RSS, ... / Belang van wachtwoorden, beveiligingssoftware, belang van reservekopieën. Bestandsbeheer binnen een intern of extern netwerk

3.4. ICT-competenties: zelfstandig oefenen en leren in een door ICT ondersteunde leeromgeving

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	DECR. NR. CODE
De leerlingen			
11.	kunnen een leertaak zelfstandig plannen, organiseren en uitvoeren;	Zelfstandige opdrachten	EDV LER 8 LER 9
12.	kunnen een elektronische leeromgeving doelgericht gebruiken.	Oefeningen, taken, documenten Samenwerken	EDV
SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN			
<p>Zelfstandige opdrachten Stel samen met de vakleerkrachten uitdagende opdrachten op, waarbij de leerinhouden uit het vak komen en ICT het ondersteunende leermiddel is. Bv. Schrijf- of presentatieopdrachten bv. sollicitatiebrief uit Nederlands, Frans of Engels worden behandeld tijdens deze lessen maar de ICT-component van de opdracht wordt tijdens de lessen Informatica uitgewerkt. Gebruik het rekenblad voor toepassingen uit de vakken wiskunde, toegepaste economie.</p> <p>Elektronische leeromgeving Geef de leerlingen zelfstandige opdrachten via een wiki of webquest.</p>			

3.5. ICT-competenties: eigen ideeën creatief vorm geven

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHouden	DECR. NR. CODE
De leerlingen			
Tekstverwerking			
13.	Passen klaviervaardigheid toe om optimaal en inzichtelijk gebruik te maken van het toetsenbord;		EDV LER 4
14.	kunnen NBN-normen toepassen;	NBN-normen voor zakelijke communicatie	EDV LER 4
15.	kunnen zelfstandig grote documenten creatief en efficiënt indelen, opmaken en afdrukken.	<ul style="list-style-type: none"> • Opmaak, alinea-markering, opsommingtekens en nummering, tabulator, tabellen, snelfuncties, ... • Spelling- en grammaticacontrole • Pagina-indeling, paginanummering, pagina- en sectie-einden, kop- en voettekst, afdrukinstellingen, afdrukvoorbeeld, afdrukken • Opmaakprofielen en inhoudsopgave • Invoegen van afbeelding, illustraties, vormen, grafieken, mindmap, ... • Werken met sjablonen 	EDV
16.	<i>kunnen zelfstandig een formulier opmaken.</i>	<i>Formulieren</i>	<i>U</i> <i>EDV</i>
17.	<i>kunnen bestaande documenten converteren.</i>	<i>Standaardformaten voor uitwisseling van elektronische documenten (uitbreiding)</i>	<i>U</i> <i>EDV</i>
Rekenblad			
18.	kunnen de basishandelingen van een rekenblad doelmatig kunnen toepassen.;	<ul style="list-style-type: none"> • Celinhoud, celopmaak, getalnotatie, invoegen van rijen en kolommen, 	EDV LER 4

		kopiëren en verplaatsen, doorvoeren,... <ul style="list-style-type: none"> • Absolute, relatieve en gemengde celadressering • Functies en speciale functies • Gecombineerde formules • Sorteren en filteren van gegevens 	
19.	kunnen zelfstandig een rekenblad creatief en efficiënt samenstellen en afdrukken;	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene lay-out, indeling en opmaak van het werkblad • Grafieken • Afdrukinstellingen 	EDV
20.	<i>kunnen draaitabellen en scenariobeheer toepassen.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Draaitabellen</i> • <i>Scenariobeheer</i> 	U EDV
Presentatieprogramma			
21.	kunnen zelfstandig een presentatie creatief en efficiënt samenstellen.	<ul style="list-style-type: none"> • Algemene richtlijnen voor een kwaliteitsvolle presentatie. • Algemene lay-out, indeling en opmaak van de presentatie. 	EDV
Publicaties			
22.	kunnen zelfstandig publicaties creatief en efficiënt kunnen ontwerpen.		EDV
Multimedia			
23.	<i>kunnen een multimedialprogramma doelmatig toepassen;</i>	<i>Bewerken van geluid en stilstaand en bewegend beeldmateriaal.</i>	U EDV LER 4

24.	<i>kunnen bestanden converteren.</i>		<i>U EDV</i>
-----	--------------------------------------	--	------------------

Integratie van meerdere toepassingsprogramma's			
25.	kunnen verschillende toepassingsprogramma's integreren.	Statische en dynamische gegevensuitwisseling.	EDV
SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN			
Tekstverwerking			
Klaviervaardigheid			
– Voor leerlingen (neveninstromers), die onvoldoende klaviervaardig zijn, organiseert de school best extra ondersteuning buiten de lessen.			
– Er moet rekening mee gehouden worden dat juistheid belangrijker is dan snelheid.			
NBN normen			
– Om de belangstelling van de leerlingen te behouden, verdient het aanbeveling teksten over actuele onderwerpen uit de eigen (beroeps)leefwereld te laten intypen.			
Zelfstandig grote documenten indelen			
– Laat leerlingen deze inhouden toepassen bij GIP-bundels, stageverslagen, ondernemingsplan, zelfstandige werken voor andere vakken, ...			
<i>Converteren van bestaande documenten</i>			
– <i>Een tekstdocument omzetten in pdf of omgekeerd.</i>			
Rekenblad			
Basishandelingen: samenwerken met de leerkracht TV Toegepaste economie voor diverse leerinhouden			
Creatief en efficiënt samenstellen en afdrucken: laat leerlingen deze inhouden toepassen bij GIP-bundels, stageverslagen, zelfstandige opdrachten voor andere vakken, ...			
Presentatieprogramma			
Opdrachten in functie van GIP, stage of andere vakken.			
Laat de leerlingen ook kennis maken met de mogelijkheden van online-presentaties zoals bv. Prezi, Moodshare, Wordle, Capzles, ... of andere presentatievormen zoals mindmapping.			
Publicaties			
Bv. brochure, folder, flyer, affiche, website, blog, ... met bv. gratis toepassingen zoals wordpress, wix, ...			
Multimedia			
Doelmatig toepassen: een geluidsfragment opnemen, bewerken en/of toevoegen aan een presentatie of filmpje. Bestaande of eigen filmpjes bewerken met aftiteling, tussentitels, geluid,... Digitale foto's bewerken.			
Converteren: formateren van geluid en beeld omzetten tussen verschillende toepassingen, downloaden van beeld en geluid om te gebruiken in presentaties.			

Integratie

Maken van een mailing, invoegen van cijfergegevens en grafieken in een tekst of presentatie, koppelen van een databestand aan tekst, afdrukken van adresetiketten, ...

3.6. ICT-competenties: doelgericht informatie opzoeken, verwerken en bewaren

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	DECR. NR. CODE
De leerlingen			
Databank			
26.	<i>kunnen doelgericht werken met een databank;</i>		U EDV
27.	Kunnen gericht en efficiënt opzoeken op het internet.	Gerichte zoekopdracht. Kritisch omgaan met zoekresultaten. Controle van de informatiebron.	EDV LER 3
SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN			
<p>Gericht en efficiënt opzoeken op het internet Laat leerlingen internetbronnen kritisch beoordelen m.b.v. een instructiekaart (zie volgende pagina)</p>			

INSTRUCTIEKAART

Criteria om een document van het internet kritisch te beoordelen

Wie is de auteur?

- een persoon
- een organisatie
- een commercieel bedrijf
- onbekend
- andere

In welke mate is de auteur geloofwaardig t.a.v. het onderwerp?

- waarom wel?
- waarom niet?

Wat is het doel van de auteur?

- informatie geven
- overtuigen
- verkopen
- ontspannen
- niet duidelijk

Vind ik een andere bron waarin de gevonden informatie bevestigd wordt?

- indien ja: ook bij deze bronnen de eerste drie vragen beantwoorden
- indien neen: verder zoeken ! (denk ook aan andere bronnen: encyclopedieën, boeken, schoolhandboeken, internet, kranten, ...)

Is de informatie nog actueel?

- wanneer is de tekst geschreven?
- is het belangrijk dat de informatie up-to-date is?

3.7. ICT-competenties: aan de hand van criteria hard- en software beoordelen afhankelijk van het te bereiken doel

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	DECR. NR. CODE
De leerlingen			
28.	kunnen ICT-toepassingen kiezen afhankelijk van het te bereiken doel;	Besturingssysteem. Toepassingssoftware: tekstverwerking, rekenblad, presentatie, beeldbewerking, apps, ...	EDV
29.	Kunnen evoluties op het vlak van ICT aangeven.	Hardware. Software.	EDV
SPECIFIEKE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN			
<p>Evoluties op het vlak van ICT Welke zijn de nieuwe ontwikkelingen zowel op het vlak van hardware als software. Mogelijkheden onderzoeken van smartphones, tablets, QR-codes, ...</p>			

4. Minimale materiële vereisten

Het betreft de materiële vereisten die minimum noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van het leerplan.

Het vaklokaal is conform de eisen gesteld in

- de Welzijnswet (betreft het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk);
- de Codex (omvat de uitvoeringsbesluiten van de Welzijnswet, zal op termijn het ARAB vervangen);
- het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB);
- het Algemeen Reglement op Elektrische Installaties (AREI);

en houdt rekening met

- het Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning (VLAREM) en
- het Vlaams Reglement inzake Afvalvoorkoming (VLAREA).

Programma's

Het leerplan legt geen specifieke programma's op. Het school- en vakgroepbeleid maakt een oordeelkundige keuze voor actuele en gangbare software, die toelaat om de leerplandoelstellingen te realiseren.

Apparatuur

Een volledig uitgerust computerlokaal met:

- een beamer;
- één PC per leerling;
- afdrukmogelijkheden per PC;
- internetaansluiting;
- lokaal netwerk;
- documentatiemateriaal;
- voldoende ruimte om zelfstandige opdrachten voor te bereiden.